

УДК 378:796.011.1-055.1(045)

**УПРОВАДЖЕННЯ СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ МОДЕЛІ СИСТЕМИ
МОНІТОРИНГУ РОЗВИТКУ ОЗДОРОВЧОЇ РУХОВОЇ АКТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ
УЧИТЕЛІВ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ**

©Соколюк О.В.

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Інформація про автора

Соколюк Ольга Василівна: ORCID: 0000-0002-7471-4589; [kharkivska hgpa@ukr.net](mailto:kharkivska_hgpa@ukr.net); викладач кафедри теорії та методики фізичного виховання; КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, провулок Руставелі, 7, м. Харків, 61001, Україна.

У статті схарактеризовано етапи впровадження структурно-функціональної моделі системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності (ОРА) майбутніх учителів фізичного виховання (МУФВ), а саме: I – створення управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії; II – здійснення управлінського, навчально-методичного, науково-педагогічного супроводу освітньої діяльності суб'єктів моніторингу щодо фахової підготовки майбутніх учителів фізичного виховання та розвитку ОРА МУФВ; III етап полягав у підвищенні ефективності системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання. Розглянуто заходи (семінари, тренінги, круглі столи, бесіди, тематику консультацій тощо), які сприяють підвищенню ефективності моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання. Доведено, що для модернізації освітнього процесу працівники управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії, які є викладачами кафедр фізичного виховання ЗВО, розробили та включили до навчального плану підготовки МУФВ предмет «Моніторинг оздоровчої рухової активності». Метою дисципліни є формування професійної компетентності щодо: використання фізичного виховання для розвитку оздоровчої рухової активності у студентів; організації та проведення моніторингу для з'ясування реального стану оздоровчої рухової активності різних груп населення.

Ключові слова: моніторинг, фізичне виховання, оздоровча рухова активність, майбутні вчителі фізичного виховання.

Соколюк О.В. «Внедрение структурно-функциональной модели системы мониторинга развития оздоровительной двигательной активности будущих учителей физического воспитания»

В статье охарактеризованы этапы внедрения структурно-функциональной модели системы мониторинга развития оздоровительной двигательной активности (ОДА) будущих учителей физического воспитания (БУФВ), а именно: I - создание управленческой информационно-аналитической лаборатории; II - осуществление управленческого, учебно-методического, научно-педагогического сопровождения образовательной деятельности субъектов мониторинга до профессиональной подготовки будущих учителей физического воспитания и развития ОДА БУФВ; III этап заключался в повышении эффективности системы мониторинга развития оздоровительной двигательной активности будущих учителей физического воспитания. Рассмотрены мероприятия (семинары, тренинги, круглые столы, беседы, тематику консультаций и т.д.), которые способствуют повышению эффективности мониторинга развития оздоровительной двигательной активности будущих учителей физического воспитания. Доказано, что для модернизации образовательного процесса работники управленческой информационно-аналитической лаборатории, которые являются преподавателями кафедр физического воспитания ЗВО, разработали и включили в учебный план подготовки МУФВ предмет «Мониторинг оздоровительной двигательной активности». Целью дисциплины является формирование профессиональной компетентности по: использование физического воспитания для развития оздоровительной

двигательной активности студентов; организации и проведения мониторинга для выяснения реального состояния оздоровительной двигательной активности различных групп населения.

Ключевые слова: мониторинг, физическое воспитание, оздоровительная двигательная активность, будущие учителя физического воспитания.

Sokoluk O.V. "Implementation of the structural and functional model of the monitoring system for the development of the motor activity of future physical education teachers"

The article describes the stages of the introduction of the structural and functional model of the system for monitoring the improvement of motor activity of future teachers of physical education, namely: I stage – creation of an information and analytical administrative laboratory; II stage – provision of managerial, educational, scientific, pedagogical support for educational activities aimed at monitoring participants of the process of professional training of future physical education teachers; III stage – raising the effectiveness of the system of monitoring the improvement of motor activity of future physical education teachers. The events (seminars, trainings, round tables, talks, topics of consultations, etc.), that contribute to the increase in the efficiency of monitoring the improvement of motor activity of future physical education teachers, are considered. It has been described that for the modernization of the educational process, the employees of the information and analytical administrative laboratory, who are teachers of the Departments of Physical Education, have developed the subject «Monitoring of Motor Activity» and included it into the curriculum. The purpose of the discipline is to help acquire professional competence regarding the use of physical education for the development of students' recreational motor activity; organization and conducting the process of monitoring with the aim to find out the real state of recreational motor activity of different population groups.

Keywords: monitoring, physical education, recreational motor activity, future physical education teachers.

Постановка проблеми. Зміни, що відбуваються в Україні протягом останніх десяти років, уплинули на всі сфери життя. Нові завдання, поставлені перед вищими педагогічними навчальними закладами, вимагають якісних змін в управлінні всіма ланками системи освіти, пошуку оптимальних індикаторів ефективності навчально-виховного процесу. За сучасних умов визріла об'єктивна необхідність створення адекватної завданням освітньої галузі системи аналізу й прогнозування, яка дозволить відстежувати навчально-виховні процеси в динаміці та взаємозв'язку. Цю проблему спроможний розв'язати моніторинг, сутність якого полягає в синхронізації процесів спостереження, замірювання, отримання на цій основі нових знань про стан об'єкта з подальшим моделюванням, прогнозуванням та прийняттям відповідного управлінського рішення [3;4].

У Національній стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація» зазначено, що на сьогодні необхідно сформувані в суспільстві умови для розвитку оздоровчої рухової активності й покращення та збереження здоров'я громадян як найвищої соціальної цінності в державі.

Це обумовлено ситуацією, що склалася на сьогодні. Так, за результатами всеукраїнського моніторингу оздоровчої рухової активності виявлено, що лише 3% населення віком від 16 до 74 років активно займаються спортом; 33% населення мають низький рівень розвитку даної активності [1].

Майже все населення України (від дітей трирічного віку до людей похилого віку) у зв'язку з високим рівнем розвитку ІТ-технологій ведуть сидячий спосіб життя і при цьому не читають книг, не малюють, а весь час проводять за комп'ютером та іншими сучасними гаджетами (планшетами, смартфонами, розумними годинниками тощо), що спричиняє малорухомий спосіб життя.

Отже, необхідність моніторингу якості оздоровчої рухової активності актуальна сьогодні як ніколи, а отже, так саме необхідною є впровадження структурно-функціональної моделі системи моніторингу розвитку ОРА МУФВ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У ході наукового пошуку встановлено, що проблеми контролю та моніторингу якості професійної підготовки майбутніх учителів віддзеркалено у працях таких учених, як: О. Касьянкової, Г. Пономарьової, О. Савченко, О. Субетто, А. Харківської, Є. Хрикова та інших; теоретико-методологічні засади використання здоров'язбережувальних технологій в освітньому процесі подано в дослідженнях В. Зайцева, Т. Карасьова, М. Коржова, С. Серікова, С. Смірної; фізкультурно-оздоровчу роботу з учнями шкіл досліджували М. Андрощук, Е. Кудрявцев, В. Мурза, А. Цьос та інші; фахову підготовку майбутніх учителів – А. Алексюк, В. Арестенко, І. Бех, М. Благів, А. Вербицький, М. Євтух, Г. Єльнікова, І. Зязюн, В. Кузь, Ю. Пелех; особливості формування професійно-педагогічної спрямованості та особистісних якостей у майбутніх учителів фізичної культури – Г. Балахнічова, Є. Вільчковський, В.Мазін, В. Папуча, В. Романова, О. Тимошенко, Е. Туник, М. Фіцула та інші; моніторинг стану фізичного здоров'я населення, фізичної підготовленості та фізичного виховання – Л. Семенов; Б.Ланда; М. Ізаак; В. Платонов; М. Дутчак та інші.

Разом із тим можна констатувати, що, незважаючи на широке коло питань щодо моніторингу розвитку здоров'язбережувальних технологій та фізкультурно-оздоровчої роботи, які висвітлено у працях вищезазначених науковців, практично відсутні роботи, які б цілісно розкривали питання моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання, а саме: впровадження структурно-функціональної моделі розвитку ОРА МУФВ.

Мета. Схарактеризувати етапи впровадження структурно-функціональної моделі системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання та розглянути заходи, які впливають на підвищення рівня ефективності моніторингу розвитку ОРА МУФВ.

Виклад основного матеріалу. Розроблена структурно-функціональна модель системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання була впроваджена в освітній процес Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (КЗ «ХГПА» ХОР) та Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка під час проведення формувального етапу педагогічного експерименту за трьома етапами.

I етап – створення управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії з метою забезпечення актуальною, достовірною й об'єктивною інформацією суб'єктів освітнього процесу; підтримування зворотніх зв'язків із структурними підрозділами ЗВО та відповідними громадськими організаціями; можливості корекції отриманої в результаті моніторингу інформації тощо. Реалізація першого етапу відбувалася через: підбір кадрового потенціалу для роботи в лабораторії; збір та аналіз необхідної для проведення моніторингу інформації; упровадження структурно-функціональної моделі системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання за визначеними критеріями та показниками; сприяння організації управлінського, навчально-методичного, науково-педагогічного супроводу фахової підготовки майбутніх учителів фізичного виховання щодо розвитку ОРА.

Необхідно зазначити, що лише за умови успішної реалізації цих заходів доцільно переходити до виконання наступних етапів.

II етап – здійснення управлінського, навчально-методичного, науково-педагогічного супроводу освітньої діяльності суб'єктів моніторингу (адміністрації та НПП) щодо фахової підготовки майбутніх учителів фізичного виховання та розвитку ОРА МУФВ.

Для цього було складено перелік тренінгів, семінарів, організовано роботу з удосконалення наявного та написання сучасного навчально-методичного забезпечення (посібники, методичні рекомендації тощо); запроваджено проведення щорічної факультетської науково-практичної конференції для представників керівництва ЗВО,

науково-педагогічних та педагогічних працівників «Проблема розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання» в рамках всеукраїнської конференції, що також щорічно проходить на базі Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради, відповідно до плану Міністерства освіти і науки України.

III етап полягає в покращенні рівня розвитку ОРА МУФВ шляхом упровадження відповідної системи моніторингу, а також у підвищенні ефективності самої системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання, що оцінювалося за критеріями: «якість забезпечення освітнього процесу», «процес розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання», «результат розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання».

Управлінська інформаційно-аналітична лабораторія для ЗВО, що беруть участь в експерименті функціонує з 2015 року на базі науково-методичного центр Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради.

У лабораторії працюють науково-педагогічні та педагогічні працівники цих закладів освіти, що були відібрані шляхом співбесіди та анкетування.

Працівники лабораторії з початку її заснування розуміли як необхідність розвитку оздоровчої рухової та фізичної активності, так і необхідність підвищення ефективності проведення моніторингу цього процесу. Підтвердженням правильного стратегічного мислення працівників лабораторії стало прийняття в лютому 2016 року Національної стратегії з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року «Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація», яка стала поштовхом для подальшої інноваційної діяльності лабораторії.

Для підвищення рівня моніторингу розвитку ОРА МУФВ за підтримки адміністрації ЗВО було залучено інвесторів для оновлення спортивних майданчиків (осучаснено комплекси для проведення занять із легкої атлетики, спортивних ігор (баскетболу, футболу, ручного м'яча, волейболу), загальної фізичної підготовки) та побудови штучного поля для міні-футболу (2017 р.) (показник «наявність ресурсного забезпечення»).

Також працівники лабораторії (з числа викладачів дисциплін фізичного виховання) з метою підвищення ресурсного забезпечення (наявність навчально-методичних праць (друкованих, електронних – електронний навчально-методичний комплекс) розробили орієнтований перелік навчально-методичних праць, які сприяли б розвитку ОРА МУФВ. Як підсумок, результатом стали написані науково-педагогічними працівниками підручники, посібники, робочі зошити, настанови: навчальний посібник «Основи теоретичного та практичного менеджменту в системі підготовки фахівців фізичної культури і спорту»; навчально-методичні посібники: «Організаційно-методичне та наукове забезпечення освітнього процесу на факультеті фізичного виховання», «Методика організації одноденного туристичного походу з дітьми шкільного віку», «Воркаут» «Техніка виконання та методика навчання гімнастичних вправ», «Фізіологічні основи фізичного виховання та спорту», «Фізичне виховання студентів», «Основи навчання в міні-футбол», «Фізкультхвилинки та ігри на перервах» (для дітей молодшого шкільного віку) «Основи навчання гри у волейбол», «Спортивні споруди та обладнання» тощо.

Для мотивації до підвищення рівня фізичної підготовленості з майбутніми вчителями фізичного виховання (студенти перших курсів) проводилися турніри та комплексні Спартакіади з 14 видів спорту (баскетбол, волейбол, гирьовий спорт, плавання, черлідінг, оздоровча аеробіка, спортивна гімнастика, шахи та шашки, настільний теніс, міні-футбол, легка атлетика, легкоатлетичний крос, лижні перегони).

Працівниками управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії спільно з викладачами кафедр фізичного виховання ЗВО з метою підвищення як рівня загальної фізичної підготовленості, так і розвитку ОРА МУФВ було започатковано проведення спортивних заходів: до Дня фізичної культури та спорту («О спорт, сьогодні твоє свято!», «Хай буде вічно славен спорт», «Нехай нас об'єднає спорт»), Всесвітнього Дня здоров'я

(«Ой, весела в нас пора – білосніжня зима»), Дня захисника Вітчизни («Козак – це той, хто за освіту, хто любить волю і блакиту», «Сильні духом, добрі серцем»), Дня Збройних Сил України («Епоха лицарів скінчилась, та залишилися лицарські серця»), конкурсу ритмічного танцю («У коледжі сьогодні танці», «Осінні ритми», «Живи танцюючи»), родинне свято «Без спортивної сім'ї нема щастя на землі». До участі в цих заходах було також залучено школярів м. Харкова, м. Полтави та Харківської й Полтавської областей, що сприяло не тільки підвищенню мотивації до розвитку їх оздоровчої рухової активності, а й вирішувало завдання профорієнтаційної роботи для ЗВО.

Щодо підвищення ефективності системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання, а саме підвищення якісного складу, то працівниками лабораторії разом з адміністрацією ЗВО було проведено ряд мотиваційних консультацій, бесід із науково-педагогічними та педагогічними працівниками щодо написання фахових статей, участі в конференціях різного рівня, написання дисертаційних робіт, участі їх у всеукраїнських та міжнародних змаганнях. А також було проведено кафедральні семінари з таких тем: «Менеджмент самоосвіти вчителя фізичного виховання», «Відомі українські спортсмени», «Видатні педагоги», тренінги «Я та спорт», «Ким я бачу себе через рік» тощо.

Для підвищення теоретичних знань МУФВ із ОРА під час вивчення дисциплін загальної підготовки («Фізіологічні основи фізичного виховання та спорту», «Біомеханіка фізичних вправ», «Фізіологія людини», «Основи медичних знань», «Лікувальна фізична культура»); професійної та практичної підготовки («Теорія та методика викладання спортивних ігор (футболу, волейболу, баскетболу, гандболу, настільного тенісу, городків та бадмінтону)», «Теорія та методика викладання спортивних ігор та забав», «Теорія та методика викладання атлетики, плавання, лижного спорту», «Теорія та методика викладання фізичної культури»); дисциплін за вільним вибором закладу вищої освіти та студента («Моніторинг здоров'я», «Теорія та методика викладання ритмічної гімнастики та аеробіки», «Методика проведення музично-ритмічних занять у школі» тощо) було осучаснено навчально-методичне забезпечення, вдосконалено форми та методи (словесні, наочні, бінарні, практичні, інтегровані) проведення занять, організовано вебінари, тренінги, змагання тощо.

Наприклад, під час вивчення дисципліни «Фізіологічні основи фізичного виховання та спорту» було проведено чотирьохгодинний семінар-практикум «Фізіологічна класифікація фізичних вправ спортивної, оздоровчої та рухової спрямованості». Семінар-практикум складався з двох частин – теоретичної та практичної по дві години на кожну. Для цього семінару-практикуму НПП розробили ресурсне забезпечення (відеопрезентації, відеофільми з фрагментами проведення вправ тощо). Під час проведення лекцій викладачі, використовуючи це ресурсне забезпечення, ознайомлювали МУФВ із загальною кінематичною, динамічною та статистичною характеристиками вправ, тобто характером динамічних змін структури рухів у часі; обґрунтували, що всі фізичні вправи поділяють на циклічні (біг, ходьба, веслування, велоспорт, біг на ковзанах, плавання) та ациклічні (виражений початок та кінець вправи) тощо. У практичній частині семінару було передбачено демонстрацію техніки виконання різних видів вправ та проведення майстер-класів щодо основних моментів при виконання бігу, веслуванні, швидкісній ходьбі тощо.

Працівниками лабораторії з метою мотивації та підвищення рівня професійної підготовки МУФВ викладачам дисципліни «Теорія та методика викладання спортивних ігор (футболу, волейболу, баскетболу, гандболу, настільного тенісу, городків та бадмінтону)» було запропоновано створити відеоролики за власною участю з різних ігрових видів спорту («Фітнес технології», «Ранкова гімнастика», «Техніка введення м'яча»). Також майбутнім учителям фізичного виховання ЗВО під час перегляду відеосюжетів було запропоновано вирішувати ряд завдань (проблемне навчання) як індивідуально, так і в групах: кожному студенту окремо надавався сюжет та завдання до нього, а під час групової роботи МУФВ розігрували ролі суддів, які оцінювали та аналізували техніку виконання вправ спортсменів (рольові ігри).

Із метою підвищення фахової та методичної підготовки МУФВ було запропоновано перегляд відеосюжетів із Олімпійських ігор, міжнародних та всеукраїнських змагань. У процесі перегляду складних вправ, які вони детально вивчали, техніку їх виконання, нові складні тактики проведення гри (футбол, баскетбол, волейбол) тощо, сприяло підвищенню рівня їхнього професійного розвитку.

Для модернізації освітнього процесу працівники управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії, які є викладачами кафедр фізичного виховання ЗВО, що брали участь в експерименті, розробили та включили до навчального плану (в цикл «дисципліни за вибором студента») підготовки МУФВ предмет «Моніторинг оздоровчої рухової активності».

Метою дисципліни є формування професійної компетентності щодо: використання фізичного виховання для розвитку оздоровчої рухової активності у студентів; організації та проведення моніторингу для з'ясування реального стану оздоровчої рухової активності різних груп населення.

Завдання дисципліни: проаналізувати закономірності розвитку оздоровчої рухової активності в світі та Україні; сформулювати організаційні та управлінські аспекти щодо проведення моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності; сформулювати уявлення у студентів про особливості ОРА в різних груп населення тощо.

Працівниками управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії було започатковано проведення тижня тренінгових занять із різних видів практики, який розпочинається на початку літа та інтегрує в собі як набуті знання, так і практичні навички з дисциплін, що вже вивчалися, й надає рекомендації та настанови для проходження практик наступного навчального року.

Під час проходження асистентської практики МУФВ самостійно проводили заняття з фізичної культури; відвідували та аналізували не менше 10 годин навчальних занять із дисциплін спортивно-оздоровчого циклу; проводили навчальні заняття з фізичної культури; брали участь у методичній роботі викладача ЗВО (науково-практичні конференції, педагогічні читання, організація методичних виставок у навчальних кабінетах тощо), організовували студентів до розвитку оздоровчої рухової активності.

Також працівниками лабораторії було запропоновано всім викладачам факультетів фізичного виховання ЗВО, що брали участь в експерименті, використовувати при проведенні моніторингу розвитку ОРА МУФВ методики рухових тестів для студентів спеціальності 014.11 Середня освіта (Фізичне виховання) та 017 «Фізична культура і спорт», що були розроблені НПП КЗ «ХГПА» ХОР та представлені в навчально-методичному посібнику «Психолого-педагогічна діагностика якості освіти в педагогічному ВНЗ» [2].

Для розвитку ОРА не тільки у студентів ЕГ, а й школярів працівниками лабораторії було розроблено комплекс фізкультхвилинок, що включав практичний посібник та музичні відеосюжети з технікою їх проведення, які МУФВ використовували під час проходження різних видів практик.

Також працівниками управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії було враховано вплив роботи гуртків на розвиток ОРА МУФВ, із цією метою було вдосконалено графіки гурткової роботи, осучаснено ресурсне забезпечення, враховані міжпредметні зв'язки дисциплін, які передбачені навчальним планом цих спеціальностей при складанні плану роботи гуртка; студентів старших курсів залучено до організації спільної гурткової роботи зі школярами.

Для підвищення ефективності моніторингу розвитку ОРА МУФВ, окрім традиційних засобів, таких як: змагання з оздоровчої аеробіки, гімнастики, спартакіада (легкоатлетичний крос, волейбол, шахи, шашки); участь команд ЗВО, що брали участь в експерименті, у Спартакіадах із різних видів спорту (баскетбол, плавання, гирьовий спорт); участі спортивних колективів цих ЗВО в міських малих олімпійських іграх тощо, працівники управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії запропонували НПП розробити

сценарій та організувати загальноакадемічні змагання «Козацькі розваги», «На старт, дівчата!», до яких залучити майже 100 % студентів.

Також було організовано ряд профілактичних заходів із залученням Харківської громадської оздоровчої організації та студентів Харківського державного медичного університету на теми: «Україні – здорове покоління», «Скажемо наркотикам – «Ні!», «Поборемо СНІД разом».

Працівниками лабораторії залучено окремих студентів старших курсів до проведення ранкової гімнастики «У здоровому – тілі здоровий дух» зі студентами всіх спеціальностей, а також з адміністрацією та НПП для підвищення ефективності розвитку ОРА.

Висновки. Отже, впровадження структурно-функціональної моделі системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання проходило за трьома етапами: I – створення управлінської інформаційно-аналітичної лабораторії; II – здійснення управлінського, навчально-методичного, науково-педагогічного супроводу освітньої діяльності суб'єктів моніторингу (адміністрації та НПП) щодо фахової підготовки майбутніх учителів фізичного виховання та розвитку ОРА МУФВ; III етап полягав у підвищенні ефективності системи моніторингу розвитку оздоровчої рухової активності майбутніх учителів фізичного виховання.

Список використаних джерел

1. Національна стратегія з оздоровчої рухової активності в Україні на період до 2025 року "Рухова активність – здоровий спосіб життя – здорова нація". – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/42/2016#n14>.
2. Психолого-педагогічна діагностика якості освіти у педагогічному ВНЗ: навч.-метод. пос. / А. А. Харківська та ін.; за заг. ред. Г. Ф. Пономарьової. – Харків: Компанія СМІТ, 2016. – Частина 2. – 366 с.
3. Харківська А. А. Аналіз теорії управління вищою освітою / А. А. Харківська // Вища освіта України: теорет. та наук.-метод. часоп. Дод. 1. – Київ, 2014. – № 3. – Темат. вип.: Європейська інтеграція вищої освіти України в контексті Болонського процесу. – С. 77-80.
4. Харківська А. А. Сутність педагогічного моніторингу якості виховного процесу у вищих педагогічних навчальних закладах. [Електронний ресурс] / А. А. Харківська // Обрії. – 2013. – № 2. – С. 92-95. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/obrii_2013_2_32

References

1. Hlava Administratsii Prezydenta Ukrainy 2016, *Natsionalna stratehiia z ozdorovchoi rukhovoї aktyvnosti v Ukraini na period do 2025 roku Rukhova aktyvnist – zdorovy sposib zhyttia – zdorova natsiia*, [National Strategy for Motor Rehabilitation in Ukraine up to 2025 "Motor activity - a healthy lifestyle - a healthy nation"] viewed 18 November 2017, <<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/42/2016#n14>>.
2. Kharkivska, AA et al. 2016, *Psykhologo-pedahohichna diahnostryka yakosti osvity u pedahohichnomu VNZ*, [Psychological-pedagogical diagnostics of the quality of education at a pedagogical university] part 2, Kompaniia SMIT, Kharkiv.
3. Kharkivska, AA 2014, 'Analiz teorii upravlinnia vyshchoiu osvitoiu', [Analysis of the theory of higher education management] *Vyshcha osvita Ukrainy*, Dodatok 1, Tematychnyi vypusk Yevropeiska intehratsiia vyshchoi osvity Ukrainy v konteksti Bolonskoho protsesu, Kyiv, no. 3, pp. 77-80.
4. Kharkivska, AA 2013, 'Sutnist pedahohichnoho monitorynhu yakosti vykhovnoho protsesu u vyshchych pedahohichnykh navchalnykh zakladakh', [The essence of pedagogical monitoring of the quality of the educational process in higher pedagogical educational institutions] *Obrii*, no. 2, pp. 92-95, <http://nbuv.gov.ua/UJRN/obrii_2013_2_32>.

Стаття надійшла до редакції 30.09.2017р.